

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. De ordine judiciorum in Africa, quoad Episcoporum peccata.
Judicabantur à Primatibus & synodis, à Concilio universali Africæ. Africa
tum diversa erat in sex provincias.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

ab apostolica sede ante habita haec Concilia Africana. quod probari putat auctoritate Augustini.

VII. Explicatur locus Augustini; & ostenditur eum male intellectum esse à Cardinale Perronio. Neque enim probat apostolicam sedem fuisse appellatam à Ceciliano Carthaginensi & collegis ejus. De dignitate Ecclesiae Romanae.

VIII. Ecclesiarum apostolicarum dignitas tandem coercita est ad patriarchales. Justinianus Imp. decernit eos esse haereticos qui neque communicant neque consentiunt professioni fidei qua summo consensu praedicatur à Patriarchis. Rursum explicans Augustini locus.

IX. Queritur cur Augustinus causas Presbyterorum distinguat à causis Episcoporum.

I. **Q**UAE R I potest hoc loco quamnam ob causam Zoizimus protulerit canones Sardicenses sub nomine Concilij Nicæni, & quinam per eas tempestates esset in Africa judiciorum ordo quoad Episcoporum peccata.

Prima harum quaestionum acriter & animosè tractatur à Novatoribus, qui Zoizimum arguunt falsitatis & imposturae. Contra nostri id ex eo profectum aiunt quod ea tempestate canones Nicæni & Sardicenses in eodem volumine descripti essent, nullo discrimine adhibito, sub titulo canonum Nicænorum. Probabilis quidem conjectura, si vetusti codicis auctoritate niteretur; qui

* nondum emerfit è tenebris. Adde Nicænos canones semper in titulo prænotari solitos numero viginti. quo unico argumento prohiberi potuit ne xxxi. canones Sardicenses Nicænis annumerarentur. Fortassis igitur propius accedemus ad verum, si dicamus Zoizimum aliqua necessitate adactum ut canones Sardicenses sub nomine Concilij Nicæni laudaret, quod Innocentius primus apertè dixisset Ecclesiam nullis aliis canonibus uti præterquam Nicænis in judiciis causarum ecclesiasticarum, tum etiam quod Afris nulla synodus Sardicensis nota esset præter eam quæ ab Arrianis habita fuerat, ut in epistola CLXIII. testatur Augustinus. Quare necessarium erat ut Zoizimus hos canones Concilio Nicæno adscriberet, ut contradictioni Africanorum occurreret.

Nam quod ad rem ipsam attinet, existimabat haud dubiè Zoizimus nullam Africanis injuriam fieri, qui sedis apostolicæ auctoritati jam tum suberant, si canones Sardicenses pro Nicænis laudarentur. Quippe Nicæna Synodus Ecclesiae Romanae privilegia confirmaverat. Sardicensis verò, quæ verè occidentalis synodus fuit, eadem privilegia primatus Romani explicaverat tantum, quamvis magnificè. Igitur sic accipienda sunt Zoizimi verba: Canon Nicænus, id est, interpretatio canonis Nicæni. Eisdem canones

Sardicenses, ac si Nicæni essent, ex fide decessoris sui laudavit Leo primus ad Theodosium Imperatorem scribens. qua de re suprâ dixi in capite v. §. vi. hujus libri.

II. Secunda quaestio facilis est. Nam ex epistola Africani Concilij ad Celestinum discimus eum in Africa morem obtinuisse ut Episcopi judicarentur à Primatibus & synodis suarum provinciarum, & in casu provocationis, à Concilio universali totius Africae: *Maximè quia unicuique concessum est, si iudicio offensus fuerit cognitorum, ad Concilia sua provinciae vel etiam universale provocare.* Ex canone autem vigesimo codicis canonum Ecclesiae Africanae patet accusationem adversus Episcopum proponendam esse ab accusatore apud Primate provinciae: *Quisquis Episcoporum accusatur, ad Primates provinciae ipsius causam deferat accusator.* Sed adnotandum est hoc loco, Africam ea tempestate divisam fuisse in sex provincias, Proconsularem nimirum, sive Carthaginensem, vel Africam propriè dictam, Mauritanias duas, Numidiam, Tripolitanam, & Byzacenam. Nam quoad provinciam Tingitanam, illa pertinebat ad Hispanias, tamen freto ab iis disjuncta.

III. Ex eodem canone vigesimo colligitur permissum fuisse Episcopo accusato arbitrium sistendi se coram Primate, vel primam causae cognitionem deferendi ad Concilium universale Africae, quod ex universis Africanis provinciis congregabatur cura Episcopi Carthaginensis; cui hanc auctoritatem procuraverat dignitas sedis Carthaginensis, ut jure suo & generalia isthaec Concilia convocaret, & in eis praesideret. Quoniam verò frequenter eveniebat ut appellationes in synodo generali judicari non possent, decretum fuit in arbitrio ejus qui provocat futurum utrum causam suam à duodecim Episcopis judicari velit, quorum sex reus eligeret, accusator verò reliquos, ab eorum verò Episcoporum iudicio appellari non posse. Sic enim scriptum est in canone decimo quinto: *Sanè si ex consensu partium electi fuerint iudices, etiam à pauciori numero quam constitutum est non liceat provocari.* Et in canone xcvi. collectionis Africanæ: *Si autem fuerit provocatum, eligat qui provocaverit iudices, & cum eo & ille contra quem provocaverit; ut ab ipsis deinceps nulli liceat provocare.* Item in canone cxiii. *A iudicibus autem quos communis consensus elegerit non liceat provocare.* Institutio illa consentanea erat legibus Romanis, quæ edicunt appellari non posse à iudicibus electis.

IV. Constitutum itaque dixi ut iudices electi forent duodecim, quod Canon, duode-

* Hic adnotandum est tam Matæ ignotum fuisse codicem Christophori Justelli, cum hic liber septimus scripserit.

Vide lib. 3. cap. 1. §. 1.

Vide Augustin. lib. 3. contra Cresconium Grammar. cap. 34. & lib. 4. cap. 44.